

Številka: Up-564/16-8

Datum: 22. 11. 2016

SKLEP

Senat Ustavnega sodišča je v postopku za preizkus ustavne pritožbe, ki so jo vložili Matjaž Bizjak, Golnik, Franc Gorše, Ljubljana, družba Finis, d. o. o., Republika Hrvaška, ki jo zastopa direktor Franc Gorše, in Brane Gorše, Ljubljana, na seji 22. novembra 2016

sklenil:

1. Ustavna pritožba zoper sklep Višjega sodišča v Kopru št. II Kp 5961/2013 z dne 2. 6. 2016 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Kopru št. X K 5961/2013 z dne 13. 4. 2016 se sprejme v obravnavo.

2. Ustavna pritožba Branka Goršeta zoper sklep Vrhovnega sodišča št. I Kr 5961/2013 z dne 17. 5. 2016 se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Pritožniki izpodbijajo pravnomočen sklep o podaljšanju začasnega zavarovanja zahtevka za odvzem premoženjske koristi, s katerim je bilo zavarovanje podaljšano do 15. 10. 2016. Pritožnik Brane Gorše izpodbija tudi sklep Vrhovnega sodišča, s katerim je to sodišče zavrnilo njegov predlog za prenos krajevne pristojnosti.

2. Pritožniki zatrjujejo kršitev pravic iz 2., 22., 23., 28., 29. in 33. člena Ustave ter pravic iz Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – EKČP). Trdijo, da je postopek tekkel na podlagi zlorab zakonskih določb procesnega prava in da v postopku niso odločali objektivno nepristranski sodniki. Navajajo, da jim je sodišče določilo 3-dnevni rok, v katerem se lahko izjavijo o predlogu tožilstva za podaljšanje začasnega zavarovanja. Pritožniki so podali odgovore, pri čemer naj bi prvi trije pritožniki (Matjaž Bizjak, Franc Gorše in družba Finis) zatrjevali, da sodba Višjega sodišča nikoli ni postala pravnomočna, saj naj Višje sodišče ne bi odločilo o

pritožbah prejemnikov premoženjske koristi, Brane Gorše pa naj bi v svojem odgovoru med drugim zahteval izločitev sodnika ter podal predlog za prenos krajevne pristojnosti. Sodišče naj prejetih odgovorov ne bi upoštevalo, saj naj bi še pred potekom roka za odgovor ugodilo predlogu in izdalo sklep, s katerim je podaljšalo začasno zavarovanje. Ker naj bi sodišče odločilo, preden je lahko sploh prejelo odgovore pritožnikov, naj bi pritožnikom kršilo pravico do kontradiktornega postopka iz 22. člena Ustave. Istočasno naj bi bila kršena tudi pravna jamstva iz 29. člena Ustave, saj naj pritožniki ne bi imeli primerne časa in možnosti za podajo odgovora na predlog tožilstva. V primeru, če je bil predlog za podaljšanje podan tako pozno, da je pretilo, da bo veljavnost sklepa o začasnem zavarovanju potekla, bi moralo sodišče po mnenju pritožnikov odločiti tako, da bi hkrati varovalo pravice pritožnikov. Stališče Višjega sodišča, da je bilo skrajšanje roka nujno zaradi iztekajočega roka, naj bi torej kršilo pravna jamstva iz 29. člena Ustave. Kršitev pravice iz 22. člena Ustave z vidika obrazložene sodne odločbe pa pritožniki vidijo tudi v tem, da se sodišče z ničimer ni opredelilo do vprašanja, ali je sodba, s katero je bil Brane Gorše obsojen, drugim trem pritožnikom pa je bila odvzeta premoženjska korist, postala pravnomočna, saj o pritožbah prejemnikov premoženjske koristi sploh ni bilo odločeno.

3. Pritožniku Branetu Goršetu naj bi sodišče kršilo tudi pravico do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave. O predlogu za izločitev sodnika naj namreč sploh ne bi bilo odločeno tako, kot je predpisano v Zakonu o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13 in 87/14 – v nadaljevanju ZKP), torej po predsedniku sodišča, temveč naj bi si Višje sodišče vzelo pravico, da odloči o tem na način, ki v zakonu ni določen. Vrhovno sodišče naj o zatrjevanih kršitvah ne bi sprejelo nobenega stališča, temveč naj bi navedbe ocenilo kot nezadovoljstvo s sodnim postopkom. Pritožnik navaja, da tovrstno svojevoljno tolmačenje procesnega prava pomeni nesorazmerno omejitev pravice do učinkovitega pravnega sredstva. S tem, ko naj se sodišče ne bi opredelilo do okoliščin, ki jih je pritožnik navajal kot tiste, ki ne izkazujejo nepristranskosti sodnikov na prvi oziroma drugi stopnji, pa naj bi mu bila kršena tudi pravica do nepristranskega sojenja iz prvega odstavka 23. člena Ustave.

4. Pritožnikom naj bi bilo kršeno tudi načelo zakonitosti iz 28. člena Ustave, in sicer zato, ker naj bi odvzem premoženjske koristi oziroma njegovo zavarovanje pomenil kazensko sankcijo. Za začasno zavarovanje morajo biti po stališču pritožnikov podani zakonski znaki, torej verjeten obstoj terjatve ter objektivni in subjektivni elementi nevarnosti. Če se predlaga podaljšanje zavarovanja v fazi, ko je že izdana sodba, pritožniki menijo, da mora biti sodba pravnomočna, sicer podaljšanje zavarovanja ni dopustno. Neobstoj zakonskih pogojev za podaljšanje zavarovanja pa naj bi pomenilo poseg v načelo zakonitosti.

5. Pritožnikom naj bi bila kršena tudi pravica do zasebne lastnine iz 33. člena Ustave. Sodišče naj bi izdalo špekulativno sodbo, s katero naj bi tretjemu pritožniku (družba Finis) odvzelo nepremično premoženje, ker naj bi ga nanj prenesel Brane Gorše, pri čemer pa naj za lastništvo na tem premoženju ne bi obstajal noben dokaz. Izpodbijana odločitev o zavarovanju odvzema takega premoženja, čeprav naj bi bilo jasno, da to premoženje nikoli ni bilo last Braneta Goršeta, naj bi bila tista okoliščina, ki bi jo moralo sodišče po

mnenju pritožnikov ob presoji utemeljenosti podaljšanja zavarovanja izrecno preizkusiti in nato podaljšanje zavrniti. Podaljševanje začasnega zavarovanja na premoženju tretje osebe, pri čemer naj ne bi bilo nobenega dokaza o povezanosti tega premoženja z obsojenim Branetom Goršetom, naj bi pomenilo nedopusten poseg v lastninsko pravico tretjega.

6. Višje sodišče je pritrdilo pritožnikom, da je sodišče prve stopnje s tem, ko je odločilo o podaljšanju začasnega zavarovanja, ne da bi počakalo na potek roka za odgovor, ki ga je samo določilo, kršilo prvi odstavek 502.c člena ZKP. Vendar pa ta kršitev po presoji Višjega sodišča sama po sebi še ne pomeni, da je izpodbijana odločitev nepravilna, saj se navedbe, ki bi bile podane v odgovoru, še vedno lahko ponovijo kasneje v pritožbi, pri čemer pritožbeno sodišče presoja tudi, kako je opustitev odgovora vplivala na pravilnost in zakonitost odločbe. Po stališču Višjega sodišča se je sodišče prve stopnje že samo opredelilo o tem, kar so pritožniki navajali v kasnejših odgovorih na predlog za podaljšanje začasnega zavarovanja, zaradi česar opustitev pravice do odgovora ni vplivala na pravilnost izpodbijanega sklepa.

7. Drugačno težo pa je Višje sodišče pripisalo zahtevi za izločitev predsednika senata, ki jo je Brane Gorše podal v svojem odgovoru na predlog za podaljšanje začasnega zavarovanja. Presodilo je, da predsedniku senata, ki je izpodbijani sklep izdal, še preden je izvedel, da je podana zahteva za njegovo izločitev, ni mogoče očitati kršitve prvega odstavka 43. člena ZKP, pač pa je treba presoditi le, ali je opustitev pravice do odgovora na predlog in s tem nezmožnost seznanitve z zahtevo za izločitev vplivala na zakonitost izpodbijanega sklepa. Višje sodišče je zapisalo, da bi sodnik, če bi upošteval rok za odgovor, izvedel, da je podana zahteva za njegovo izločitev in zato o predlogu za podaljšanje ne bi mogel pravočasno odločiti, temveč bi o tem odločal drug sodnik. Vendar pa nestrinjanje z vodenjem postopka, kar naj bi Brane Gorše navajal kot razlog za izločitev predsednika senata, po presoji Višjega sodišča ne more pomeniti utemeljenega razloga za izločitev sodnika. Glede na navedeno je Višje sodišče presodilo, da ugotovljena kršitev prvega odstavka 502.c člena ZKP ni vplivala na zakonitost izpodbijanega sklepa, v potrditev sprejetega stališča pa se je oprlo tudi na razloge iz sklepa Vrhovnega sodišča o zavrnitvi predloga za prenos krajevne pristojnosti.

B.

8. Senat Ustavnega sodišča je ustavno pritožbo zoper pravnomočen sklep o podaljšanju začasnega zavarovanja sprejel v obravnavo. O njeni utemeljenosti bo odločalo Ustavno sodišče, ki bo presodilo, ali so bile z izpodbijano sodno odločbo kršene človekove pravice oziroma temeljne svoboščine pritožnikov (1. točka izreka).

9. Ustavno sodišče je ustavno pritožbo zoper sklep Vrhovnega sodišča zavrglo, ker ne gre za posamičen akt državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil, s katerim bi bilo odločeno o pritožnikovi pravici, obveznosti ali pravni koristi (2. točka izreka).

C.

10. Senat je sprejel ta sklep na podlagi druge alineje drugega odstavka in prve alineje prvega odstavka 55.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – ZUstS) ter prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: predsednik senata dr. Ernest Petrič ter člana dr. Mitja Deisinger in dr. Jadranka Sovdat. Sklep je sprejel soglasno.

dr. Ernest Petrič
Predsednik senata